

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijski, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr.
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr.
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo 7 kr.
Izhaja vsak dan, izveniši ne delje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Vabilo na naročbo.

Vljudo vabimo vse p. i. gg. dosedanje naročnike, da blagovoljno o pravem času ponové naročbo na „Slovenec“ in da nam pridobé še novih naročnikov, da zamoremo list vsakemu redno pošiljati.

„Slovenec“ pri opravištvu prejemati velja:

Za celo leto . . . 13 gl. — kr.
„ pol leta . . . 6 " 50 "
„ četrt leta . . . 3 " 30 "
„ en mesec . . . 1 " 10 "

Po pošti prejemati pa velja:

Za celo leto predplačan 15 gl. — kr.
„ pol leta . . . 8 " — "
„ četrt leta . . . 4 " — "
„ en mesec . . . 1 " 40 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

List se bode pošiljal le na predplačo naročnine ali saj posebno naročilo.

Vredništvo in založništvo.

— Tiszin poraz.

Pozno pridete katoliški magnati, a pridete vendar! Na zadnje ste vendar slišali glas svojih škofov in ste se vstopili v njihovo bojno vrsto, da se bojujete z njimi s križem v roci — nasproti prostozidarjem, ki hočejo kraljestvo sv. Štefana gmotno in duševno uničiti. To sicer ni laskava primera, a čudno je vendar, da pripušča Bog avstrijskim katoličanom to, kar pripušča v Belgiji. Obnašanje ogerskih katoličanov, kakor tudi mnogoterih drugih, podobno je onemu, ki je sedel v sobi, v katero je po mali razpoki voda zatekala. Ko mu je bila voda do gležnjev, se še zmenil ni, ker če prav

ni moker čevlji nič prijetnega, posebno zlo pa tudi ni. Ko mu je segla do pasa, se je sicer nekoliko okoli sebe ozrl, pa menil, obupati mi še ni treba. Stopila mu je voda, do rame, do vratu, še vedno je menil, da ni tako hudo. A, ko mu je pritekla do ust, tu še le je zapazil nevarnost in se je spomnil, zakaj mu je Bog roki dal.

Ravno tako se je godilo na Ogorskem. Tudi tam so katoličanje, ki se še zmenili niso, ko jim je segla liberalna povodenj že do kolen in potem do pasu. Žačeli so tam narodovi voditelji gospodariti prav liberalno kakor pri nas. Ljudski zastopniki so jim klicali „Eljen“. Ko je bila proglašena postava v prid oderuštva in je bila dovoljena razdelitev zemlje, klicali so ogerski magnatje še vedno „Eljen“. In ko se je javila nezmerna korupcija ali sprid v mnogih državnih odborih in so Sionski čuvaji napovedovali gotov propad, klicali so še vedno „Eljen“. Tu pride isza s svojim nasvetom, da bi se postavno dovolila ženitev med Judi in kristjani, da bi se toraj madjarska kri pomešala z ono Abrahamovih otrok. S tem je prišla voda magnatom že do ust, več se ni čul „Eljen“, pač pa žalosten „Baratom, gorje, gorje!“

Madjarsko plemstvo, ki ima sedež v gosposki zbornici, smemo deliti na tri dele.

Prvi del, po številu sicer skromen, a zato Bogu in domovini z dušo in telesom vdan, je brez prevare in prilizovanja. To je cvet pravega plemstva, ki ni postal krščanskemu praporju še nikdar nezvest. Tudi Magyar-Orszag ima svoje Schwarzenberge, Martinice, Lobkovice, Belkrede, Hohenwarte, Lichtensteine! Njihovih konj bi zastoj iskal pri očitnih konjskih dirkah, še manj pa njih samih. V take reči se ne vtikajo, pač se pa na gospodarskem kakor tudi

političnem polji bojujejo za obstanek zapeljavega ljudstva.

Druga vrsta plemenitave pridržala je sicer vero svojih dedov, pa ne enako trdno in tudi ni tako pravna kakor so bili njeni predniki. Geslo jim je: „Najprvo plemič, potem še le katoličan“. Ta del plemstva dela tako, kakor mu bolje kaže. Vidimo jih pri konjskih dirkah, vidimo jih pri raznih veseljah, na ktere ne prihajajo plemiči prve vrste, vidimo jih pri igri v Nizzi, a tudi v cerkvi jih ugledaš, če na nje paziš.

Ko so preživeli razkošno predpust in jih v spomin na pretečene dneve še dolgo po pepelnici glava boli, pozovejo kakega slovečega pridigarja, da jim v postu pridiguje. Ta navada je iz dobe Ludovika XIV., ker tudi takrat so tako delali; v predpustu so živeli razuzdano, kar se je dalo, v postu so pa vzbujali kes pri govorih kakega Massiliona, Bossueta, Bourdalona in drugih slovečih pridigarjev!

Ta druga vrsta ogerskega plemstva je zdaj na robu propada. Njihovo posestvo ima navadno kak jud v najemu, ker slabo gospodarstvo in nezmerno zapravljanje prignalo je te plemiče v roke judu, kateri bo v kratkem njihov naslednik v vsem posestvu. Nekaj se jih morda še reši, kakor iz duševnega, tako iz gmotnega propada; drugi bodo pa pomnožili število tretje vrste plemičev, ki obsega zanikarne sinove slavnih dedov, ki so zavrgli stara načela in so postali iz pravih viteзов zaščitniki nazorov liberalnih in nihilističnih.

Zakaj je vsaka izmed teh vrst plemstva zadnjič v Budapešti glasovala, vemo. Plemiči prve vrste šli so kakor en mož s škofi v boj. Plemstvo druge vrste spoznalo je razuu malo izjem resnobno stališče in svoj veličasten po-

Listek.

Vlada Leopolda I.

(Dalje.)

Proti jutru 8. julija pride Karol lotarinski s konjištvom na Dunaj, ter odrine skoz Leopoldovo na otok poleg Dunaja, da bi počakal pehoto, ki se je bližala sem od Požuna. Nov pogum je navdal Dunajčane, da so se z resno voljo poprijeli dela. Do sedaj je bilo mesto proti napadu skoraj popolnoma še nezavarovano, posadka je štela le nekaj nad 1000 mož. Ko bi bil Kara Mustafa hitro prišel Dunaj, gotovo bi ga bil dobil v pest, toda od Rabe do dunajskega zidovja je potratil celih 6 dni. In teh 6 dni je zadostovalo, da so se pripravili, dostojno sprejeti sovraga.

Začeli so popravljati zidovje, trebiti okope, dovažati topove na nasipe. Župan Lilienberg je peljal prvo dvokolnico, polno prstí. Grof Sta-

hemberg navdušuje prebivalce, ali častno zmagati ali viteško umreti. Škof dunajski, Emerih, opominja duhovščino, da pomaga graditi, da če treba tudi z orožjem se postavi sovražniku v bran. 9. julija zjutraj pride provincijal Avguštinčev na koroško bastijo z dvokolnico in sekuro, za njim patri in fratri. Tudi drugi menihi niso rok križem držali. S kratka, delalo je vse, mlado in staro, možje in žene, otroci in starčki. V malo dneh se je pomnožilo število topov od 12 do 262 velikih in malih. Zadnji dan, preden se pripoie čete tartarske, izkreali so na obrežji Donave okoli 1000 stotov smodnika, ki ga je poslal nadškof solnograški. Meščanov je bilo pripravljenih okoli 1800 zgrabiti za orožje. Dalje se je zbralo do 300 mesarjev in pivovarov, ravno toliko čevljarjev, kupeev in drugih do 250. Vseučilišnih dijakov pod poveljem rektorja Pavla Sorbaita je bilo vpisanih okoli 700, in še mnogo drugih od delkov.

Prišlo je Dunaju na pomoč tudi mnogo

izvedenih mož, ki so veliko pripomogli, da se je odbil turški naval. Omeniti hočemo le Leopolda grofa Koloniča, škofa dunajskega Novomesta. Že v svoji mladosti se je odlikoval v boji proti Turkom kot malteški vitez na otoku Kandiji. Pozneje je bil škof v Nitri in od l. 1669 v dunajskem Novomestu. Ko vidi ta plemeniti mož Dunaj v stiski, prihiti mu tudi on v pomoč. Podpiral je uspešno Starhemberga, navduševal z dejanjem in besedo krščanske vojake, stregel je ranjenim, ter tolažil umirajoče. Nadzoroval je gasilno orodje, pogovarjal razburjene duhove, ter revnim delil pomoč in tolažbo.

Še večja pa je zasluga njegova, da je v jakom plačo preskrbel. Če ar je bil sicer pred prihodom Turkov v jakom odločil 50.000 gold. in 3000 veder vina; pa to je pošlo. V ti zadregi se obrne Starhemberg do Koloniča, in ta mu preskrbi okoli 200.000 gold., še enkrat več, kakor je želel general. Kje da je Kolonič denar dobil, ni popolnoma gotovo, a domneva

klic, ter je potegnilo s prvimi. Plemstvo tretje vrste glasovalo je sramotno — s prostozidariji.

Med katoliškimi prelati ni bilo ne jednega odpadnika. Grško-katoliški prelati niso bili navzoči, kar je nekaj posebnega.

Po nasvetu Tiszinem glasovali so tudi protestantje. V tacih vprašanjih, ki koristijo ali škodujejo v enaki meri protestantom kakor katoličanom, bi nepristransk človek pričakoval, da hoste složno postopali obe stranki. A protestanti so podobni onemu nevoščljivcu, ki je ponudil svoje oko, naj mu ga izderó, če bodo potem njegovemu nasprotniku obe očesi. „Če tudi postava nam škoduje, kaj zato“ — pravijo protestantje, „katoličanom bode dvakrat toliko“. Pri tej priložnosti se je zopet pokazalo, da katoličanje s svojimi škofi na čelu lahko zmaga, če le prav hočejo. Za vsako zmago se je treba bojevati. Ako pa zanemari zmagonosni bojevalec svoje orožje in boj, bo premagan, če je še tako močan. Zglede imamo na Belgijem in Francoskem. Vse drugače se pa vedó nemški katoličanje v plemenitem boji za vero in prostost.

Kar so bili nekdanj Judom Amelekiti, Moabiti in Filistejci, to so nam katoličanom današnji liberalci vseh barv. Bog pripuščá njihove napade, da se vadimo v boji. Ko končamo boj s temi nasprotniki, čaka nas drugi, s še hujšimi sovražniki Asirci in Perzi, ki nas menijo odpeljati v sramotno sužnost. Ti sovražniki so Anarhisti in hočejo vstanoviti kraljestvo socijalne revolucije.

Po „Čechu“.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. decembra.

Avstrijske dežele.

Iz Zagreba. Narodna stranka je svoj program konečno določila in podpisala, glasi se tako-le: Narodna stranka stoji na podlagi pogodbene postave, te postave isto tako tudi drugih osnovnih postav v deželi drži se nepremakljivo; stranka bode varovala te postave, da se ne prestopijo, sedanje prestopke te postave bode skušala na primeren način popraviti prej ko moč; vlada, koja ima iste namene, sme se nadejati nje podpore, narodna stranka bode vedno pripravljena podpirati vlado, da se utrdé vstanovne naredbe, da se ljudstvo gmotno in duševno dviguje, da se razvija narodni duh; ako bode spoznala narodna stranka, da je potreba, bode tudi sama

se, da ga je podaril nadškof ostrogonski Szeleptseny, ki ga je imel shranjenega nekje na Dunaji.

Isti dan, ko je Leopold zapustil Dunaj, prekorači Mustafa Rabo, in 12. julija so se že prikazale prve turške čete pri Št. Marksu. V jutru 13. julija zagledali so Dunajčanje z ozidja prve Turke, ter so strahom opazovali mnogi dim brezštevilnih pogorišč. Od Badna in Litave do Golovca (Kahlenberga) je bilo vse v plamenu. Bil je skrajni čas, da je Starhemberg ukazal, predmestja zažgati. Malo trenutkov in bilo je vse v ognji. Rossau, Alsergasse, St. Ulrich, Croatendörfel, Gumpendorf, Wieden, Rennweg, Landstrasse in Erdberg, s krasnimi cerkvami in lepimi palačami. Koliko dragocenih reči se je uničilo! Le Leopoldovo, ležeče na otoku ni bilo zažgano, ker je bilo tukaj izloženega še mnogo žita. Tudi vojvoda lotarinški je bil še na otoku, ki je pričakoval pehoto. 13. julija pripelje FML. Schulz 7000 mož v mesto. Med temi je bilo blizo 4000 Poljakov pod Lubomirskim, za ktere je Inocenc XI. Leopoldu

prva nastopila to pot, da vzbuja taka vprašanja in jih pospešuje.

Deputacija judovske verske občine v **Budapešti** je predložila naučnemu ministru Trefortu prošnjo, da se vravnajo zadeve verske občine v Budapešti. — Minister je v svojem odgovoru povdarjal, da se mora enakopravnost tako razumeti, da se spolnujejo tudi pravice, ki so zvezane s samoupravo. V tem smislu on želi, da se verske občine vravnajo. Minister je kazal na nepravilnosti pri matičnih knjigah in je rekel, da bode vbrnil kar moči, da se ne bodo judje odtegovali vojaški dolžnosti, tudi ne bode trpel zakonitih šol, ki razširjajo nevednost. Tega ne zahteva le korist države, marveč tudi dobro ime verske spoznave, v čegar imenu je deputacija prišla, a on pričakuje, da ga bode podpirala pri njegovem prizadevanji. — Poslednjič svetuje judom, da bi se lotili tudi obrti in poljedelstva, da bi tukaj pokazali svojo sposobnost. — Posebno laskav ni bil ta odgovor, minister je, se vé da, bolj pokrito judom očital, da bi sicer jednake pravice radi imeli, kakor kristjanje, ali o jednacihi dolžnostih nočejo nič vedeti. Kaj se vé, ali si bodo judje ta nauk kaj močno zapomnili?

— Načrt postave o sklepanji **zakonov med židi in kristjani** predložil se bode na Madjarskem še enkrat gosposki zbornici, in se nadjajo, da se bode sprejel. Ako Madjarjem nič družega ne manjka do izveličanja, kakor postava, s ktero bodo podrli zadnje ostanke moralne vrednosti v ogerskem družbinskem življenji, bi jih pač marsikdo smel zavidati. Ker je pa stvar ravno nasprotna in je Madjarom vsega družega bolj potreba, kakor pa židovsko-kršanskih zakonov, bi vendar le bolje bilo, če bi si ondašnja vlada rajši glavo belila, kako bi se dalo napraviti, da bi se ne napenjala davčna struna do najskerajne meje, kjer je vsak trenutek v nevarnosti, da poči.

Nemški časniki prinesli so vest, da se sedaj tudi naš cesar **Franc Josip I.** v Rim podá, sv. očeta in kralja Humberta obiskat, kajti s pohodom nemškega cesarjeviča Friderika Viljela v Rimu pri sv. očetu podrla se je stena, ki se je dvigala za slučaj popotovanja cesarja Franc Josipa v Rim, med Kvirinalom in Vatikanom. — Mi smo pa teh misli, da ta opoviralna stena gledé našega cesarja v Rimu še vedno tako trdno stoji, kakor je stala poprej, in zato, ker je Avstrija po svoji večini izključljivo katoliška država, ker je njen vladar in vsa njegova družina in rodovina katoliška in ker naša država nima nikakega boja s svetim stolom za obstanek katoličanstva. Sv. oče papež so vrh svojega svetega poklica kot namestnik božji na zemlji, tudi še kralj svetni, zdaj sicer brez kraljestva, kar pa ne brani, da jim gre zraven cerkvene še tudi kraljeva čast. Kar je bilo onemu vsled

poklonil posebej še 60.000 tolarjev. Drugi dan prihité še drugi cesarski polki, tako da je bilo v mestu okoli 12.000 mož. Kaj je bilo to v primeri s turško armado, ki je bila gotovo desetkrat večja!

Precej prve dni je bilo mesto v veliki nevarnosti, le Božja milost in neutrudljiva delavnost obleganih sté ga rešili. Med gromenjem turških topov vzdigne se tužen klic: Ogenj! Vnelo se je bilo namreč neko poslopje zraven Šotov in v trenutku je bilo v ognji mnogo poslopij. Nevarnost pa je bila še večja, ker se je ogenj razširjal proti bližnji orožnici, kjer je bilo shranjenih do 1800 sodov smodnika. Okna so že gorela in ogorki so odletavali na vse strani. Posreči se jim vendar v strašanski vročini okna zazidati, in k sreči je potegnil nasproten veter. Ko bi se bila ta orožnica razletela, skoraj gotovo bi se bil Turek sprehajal po naši stolici. Sploh se je mislilo, da je bilo nalašč zažgano, zato je pa tudi ljudstvo zelo divjalo proti tujcem, posebno Ogrom.

(Dalje prih.)

njegovega protestantskega veroizpovedanja mogoče v Rimu, ni lahko mogoče katoliškemu vladarju. Sv. oče morali bi se poprej za vedno svoji kraljevi časti in oblasti, toraj tudi Rimu odpovedati, potem še le bi lahko sprejemali katoliške vladarje, kateri bi bili ob enem tudi gosti laškega kralja. Kajti vsak katoliški vladar, kdor bi se namestil v Kvirinalu, pripoznal bi s tem kralja Humberta za postavnega kralja in lastnika Rima in bivše rimske ali cerkvene države; ravno to pa sv. stol za se zahteva in bo zahteval. Ker katoliški kralj ali cesar temu ne more oporekati, je razloček in razmera vsakemu očitna med katoliškim in protestantskim vladarjem pri obiskovanji Rima. Zato mislimo, da je umovanje nemških listov veliko prezgodno in mnogo nepotrebno. Poleg tega nam je pa še druga reč na srcu, zaradi ktere ne želimo in ne moremo želeti, da bi naš presvitli cesar na Laško v vas hodili. Na Laškem je namreč stranka, ki goji do vsega, kar je avstrijskega, smrtno sovraštvo, presvitlemu cesarju so že celó po življenji stregli. To so „irredentoveci“, ki imajo ravno v Rimu svoje glavno gnezdo. Da niso še opustili smrtnega sovraštva do nas, pričuje nam demonstracija, ki so jo na 20. decembra t. l. v spomin Oberdankove smrti v poslaniški komori napravili, o kateri smo nedavno poročali. Kako lahko bi se prigodil ravno v Rimu tak škandal (na kaj hujšega še misliti nočemo), kakoršen se je prigodil v Parizu španjskemu kralju Alfonzu, vračajočemu se iz Homburga od nemških vojaških vaj. Toraj ne le naše katoliško, ampak tudi naše avstrijsko-dinastično čutilo nam brani, si kdaj želeči, da bi naš presvitli cesar pri sedanjih razmerah kdaj Rim, ali le tudi Laško sploh obiskali.

Vnanje države.

Na Bolgarskem imajo novega vojnega ministra v osobi ruskega generala, kneza Kantakucene, ki je bil do sedaj načelnik v ruskem žandarskem štabu. Na Ruskem je dobil za eno leto odpust.

Prusko. „Germanija“ ima dopis iz Rima, v katerem se od zanesljive strani poroča, da je dobil pruski poslanec pl. Schlözer povodom obiskovanja prestolonaslednika pri sv. očetu tole inštrukcijo: 1. Obiskovanje prestolonaslednika naj ima namen, da osvetluje cerkveno politično vedenje vlade, pri tem naj se kaže, kakor pri drugih diplomatičnih dopisih, da vlada ni vsemogočna, ampak, da je navezana na pritjenje ljudskega zastopa; 2. kar se tiče daljne uporabe paragrafa zastran škofov, naj se obeta pomiloščenje škofa v Monastiru; 3. vlada je pripravljena, postavo o prepovedi duhovske plače odpraviti za tiste škofije, v katerih so škofje dosihmal opravljali službe in katerim država ni oporekala, a škofija kolinska in poznjanska ostanete v zaporu, dokler se vprašanje o škofih ne uredi; 4. ponujeni so bili baje bistveni predlogi zaradi izobraženja duhovnov, ki se tičejo tega, koliko časa ima trajati vzgoja po seminiših, potem cerkvenega poslanstva za profesorje bogoslovja na vseučiliših, dopuščenja privatnih docentov za zgodovino, slovstvo in modroslovje; 5. vlada je baje pripravljena, vse te predloge sprejeti za načrt postave. Zanimive in zelo važne so res take novice, vendar o najimennitnejši stvari, o izobraževanju duhovščine se zvé malo podrobnosti. Duhovska seminišča so že deset let zaprta in le malo je naraščaja za duhovščino, ki odмира, najmanj četrti del vseh župnij je spraznjenih, vidi se iz tega, da je skrajna potreba, izobražiti kandidate za duhovski stan in to vprašanje zaradi semenišč rešiti. Cerkev sama si bode duhovščino izredila, država bi take stvari lahko cerkvi izročila, ne kaže obteževati bogoslovne vede in učiti se predmetov, kar se ne zahteva ne pri zdraviloslovcihi niti pri pravdoznancih, namreč nemško zgodovino in nemško slovstvo. Kako se bogoslovje obtežuje, priča najbolj to, da je minister protestantskim bogoslovcem blizo 500 oproščenj dovolil, ker se za vse določbe v postavi niso brigali, vendar so se protestantje majevim postavam radovoljno podvrgli. Sedaj menda hoče vlada sv. prestolu ponuditi kompromis zaradi vzgoje du-

hovščine; dokler pa Rim o tem ne spregovori, ne pomaga nič, ako se tudi taka predloga vložijo deželnemu zboru.

Kako se na *Ruskem* s časnikarji postopa, nam kaže neko privatno pismo, katerega mesečnik „Ruskaja Mysl“ prinaša. Omenjeno pismo pravi, da je letos konec oktobra izdajatelj in lastnik „Golosa“ (glas) potem, ko mu je izdavanje lista policija prepovedala, vse svoje pravice odstopil svojim tovarišem sodelovalcem. Prepustil jim je v to popolnoma uredjeno tiskarno in pa 75.000 rubljev, s katero glavnico naj bi zopet pričeli „Golosa“ izdajati. Vrnili naj bi mu svoto še le čez nekaj let, ko bo časnik že kaj dobička donasal. Sodelovalci izvolili so iz svoje srede Samolovčiča za glavnega vrednika in gospodarja tiskarne. Ta je vložil prošnjo na tiskovno oblast, naj bi mu dovolila „Golosa“ izdajati brez cenzure, in pa, da naj bi ga za glavnega vrednika potrdila. Gosposka mu je pa prošnjo v obeh točkah popolno odbila.

Francози delajo neumorno na zboljšanje svoje vojske. Ni še davno, kar je šel polkovnik Gras v puškovo tovarno v Chatellerault, kjer so bile konečne poskušnje z dvema novima puškama opetovalkama (Repetirgewehre), od katerih se bode jedna določila za vpeljavo v celi armadi. Nemci to videvši, gotovo ne bodo tudi rok križem držali, kajti francoske puške pripravljajo se za nemške prsi, katere bodo danes ali jutri predirale. Avstrija, kakor velešila, tudi ne sme zaostajati in nove puške pogoltnile bodo zopet svojih 5 do 10 milijonov goldinarjev in to vse le, da se ohrani ljubi mir. Žalosten pogled v prihodnost! Res se vse to še ni zgodilo, ali le prerado pride. Prvi korak stori ena ali druga vlada in druge so prisiljene nasledovati, ako nečjejo zaostajati. Koliko se je v teku poslednjih petnajst let za preosnovo pušk izdalo, nam ni treba navajati, dosti je, ako omenimo, da imamo en milijon vojakov, se vé, da ne vseh v stolni armadi, gotovo pa mora biti toliko pušk, če ne več. In te so se v poslednjih petnajstih letih že trikrat prelevile. Strašanski stroški! Se vé, da kriv jih ni nikdo, kakor nesrečni duh časa. Naj se napravi poštena vojska, za njo pa splošno razoroženje po celi Evropi, potem je še le mir zagotovljen, poprej nikdar ne!

Francози so sklenili, da odbijejo odločno vsako vtikanje Angležev v kitajske zadeve. Vzrok je celemu svetu poznana sebičnost Angležev, ki pri vsaki priložnosti na to gledajo, da najpoprej svoje žepe napolnijo in potem še le se na druge ozirajo, ako se jim to sploh poljubi. Angleži že davno prežé na vsako priložnost, kakor maček na miš, da bi si svoj položaj v kitajskem vodovji kolikor mogoče vtrdili. Najbolj pa škilijo na kitajski otok Hainan, ki leži ravno pred tonkineškim zalivom v kitajskem morju, in bi se jim kakor našašče prilagel.

Francoskih mornarjev jeden del uprl se je na parnikih „Chalon“ in „Comorin“, ki sta bila namenjena v Tonking. Postavili so jih pred vojno sodbo in prisilili, da so se morali odmah vkreati. Parnika zamudila sta se vsled tega celih 24 ur. Generala Courbeta mesto v tonkineški armadi prevzel bo general Millot, ki se je tudi že tja odpeljal. Čudno je to, da s tako majimi močmi Francozi vendar le srečno prodirajo, kajti pri obleganju Sontaja so k večjemu nekako 5000 mož v boj postavili, ostale vojske morali so po mestih, kakor so Hanoi, Bating, Namdinh, Hajphong in Guang-Jen za posadke potakniti.

Kitajci so res več kakor prečuden narod. Ni še dva meseca, ko so se Francozom zagrozili: „ako napadete Sontay, imate z nami opraviti!“ 11. dan t. m. so francoske čete res napadle Sontay in ga tudi srečno premagale. Vsak bi bil mislil, sedaj mora kitajski poslanik mandarin Tseng v Parizu svoje reči pobrati in se priporočiti, kajti vojska se je že pričela. Tseng se pa za vse to nič ne zmeni in še ostane. Francoska zbornica privoli za francosko-kitajsko vojsko 29 milijonov frankov, 8000 častnikov oglasilo se je prostovoljno za tonkineško vojsko — mandarin Tseng je pa še vedno v Parizu. Sedaj se pa celó čuje, da

mu je došlo iz Pekinga pooblastilo, naj se s Francozi z lepo pogodi, da bodo Rudečo reko, Sontay in vse raztočje Rudeče reke zasedli.

Na Angleškem smrdi zopet jako močno po dinamitu. Socijalisti, ki se tudi „invidibles“ imenujejo, zložili so mnogo novcev, da jih podaré zagovorniku Nemea Wolfa, ki je hotel nemško poslaniško poslopje razsuti. Sicer se pa zbirajo in grozovite sklepe delajo. Za vsakega umorjenega „fenirja“, tako pravijo, mora sto angleških uradnikov pasti, in dolžnost vsakega Irca je, kjerkoli tudi živi, da kolikor mogoče Angležev pobije; sramota bi bila, da bi Irci lakoto trpeli, ko funt dinamita ne velja več kakor le 62 centezimov (30 kr.). Najkrasnejši dim, ki naj bi se sedaj proti nebu dvigal, bil bi oni gorečega Londona. Bog naj blagoslovi možé, ki so ubili Burkeja in Cavendisha in vsakemu dajmo 10.000 dolarjev plačila, kdor kakega Carreja s poti spravi in jaz sam tu pokladam 10 dolarjev, da se nabere zaloga za tistega, ki bi pošast sodnika Denana (ki je O'Donela na smrt obsodil) iz tega sveta spravil. Tako zborujejo in sklepajo Irci v Novem Jorku, kakor poročá „Daily News“ od 18. t. m. — Milujemo irsko ljudstvo, da je na taka pota zašlo ter krive preroke poslušá. S takim postopanjem se gotovo ne bode oprostilo, ampak le v hujšo nesrečo zagazilo.

V Ameriki živeči Čehi pritožujejo se čez brezobzirnost našega ministerstva zunanjih zadev gledé konsularnih uradnikov v Ameriki, katerih je menda v zedinjenih državah 18, namreč konsulatov, in so večinoma s Prusi napolnjeni. Čehov živi v Chicagi več nego 40.000 in vendar nimajo domačina za avstrijskega konsula, temveč Prusa, ki ne razume českega jezika. Časnikov v českem jeziku v Chicagi izhaja pet in ti so: „Svornost“ dnevnik brez odločne barve; nedeljski „Duh Časů“; tednik „Amerikan“. Tudi republikanci omislili so si svoj tednik „Našinec“; kar je pa trdih katolikov, naročujejo si pa „Čehoslovana“.

Mahdijeve druhalí naveličale so se tudi že boja in bi se rade z lepo pogodile z Angleži zaradi Sudana, o katerem pa poslednji nečjejo ničesar vediti. Kedivu toraj ne bo družega ostalo, kakor da se bo sam z Mahdijem pogajati moral, kajti vojske kedive že skoraj več nima in njegove najboljše čete žandarjev za daljše bojevanje niso še godne. Morajo se, kakor se čuje, še najmanj nekaj tednov v orožji vaditi, predno se bodo poslali v boj. Dalje manjka pa kedivu tudi tistega, ki je v vojskinem času prva, druga in tretja poglavitna reč, in to je — denar. Potem je pač težavno kaj opraviti, bodisi z vojsko, bodisi s pogajanjem.

Novejša poročila pravijo: „Lažnjivi prerok“ Mahdi sklenil je s svojimi druhalí *Chartum* napasti in se mu že bliža. V desetih dneh dospel bode tja. Deset dni je že nekaj in med tem časom znajo se tudi Angleži kaj družega premisliti.

Izvirni dopisi.

Z Goriškega, 18. dec. Prav žalostno novico nam je prinesel „Slovenec“ v št. 205 o dvo-boji, zaradi katerega je bilo več imenitnih oseb pri e. k. okrožni sodnji v Gorici na več mesecev zapora obsojenih, o tem pa naš goriški list nič ne poročá. Vzrok mi ni znan, zakaj naše goriško glasilo o tem molči, saj vendar sprejema v svoje preda le manj važne dopise. Še veliko bolj žalostno kot o dvo-boji, je tajna obravnava, ki je bila dne 1. decembra pri e. k. okrožni sodnji v Gorici. Stal je pred sod-nijo učitelj J. Kr. iz Banjšic, še le 22 let star mladeneč, kot zatočenec zločinstva oskrunjenja šolskih deklic, katere je priperal v šoli po dokončanem šolskem poduku. Šest deklic, starosti od devet do štirinajstih let, je pričalo proti učitelju. Na vsa izpovedanja šolskih deklic je učitelj pritrjeval in obstal je pred e. k. okrožno

sodnijo svoje zločinstvo, vsled katerega je bil obsojen na osem mesecev zapora.

A ne le na Banjšicah, nego tudi od drugod po Goriškem se slišijo žalostni glasovi, kako nekateri učitelji spodkopujejo pravno in versko podlago s svojim pohujšljivim obnašanjem pri ljudstvu. Kaj nam pomaga hvalisana metodika nove šole, če pa ni prava krščanska odgoja. Res grenek sad nam bodo obrodile nove šolske postave, ako pojde dalje tako. Brezverstvo in ž njim hudobije in zločinstva se bo tem bolj razširjevalo med naše ljudstvo, čem večja bo omika brez Boga. Možje, ki imate določilno besedo o tem, prevdarite resno o teh dogodkih, ter vkrenite pravo!

Gornji grad, 24. dec. Okrajni zastop gornjegradski je imel 18. t. m. glavno skupščino, ktera je med družimi obravnavami potrdila odborova nasveta: visoko vlado prositi za postavbo, ktera bode branila ženitev nemaničem in lenuhom, in da bi se postavnim potom male občine združevale v velike. Sprejeta sta bila tudi posamezna nasveta: naj bi se zaradi rabe slovenskega jezika pri vradnijah izdelala potrebna postava, kajti vsi zaukazi in naredbe ministerstva o tem oziru so brez vspeha; in naj bi posli, oziroma gospodarji namesto tistih, bili postavno primorani, vsako leto plačevati nekoliko v zadržno blagajnico, ktera bi se v vsakem okraji ustanovila, iz katere bi potem v kaki bolezn ali na starost dobivali primerno podporo.

Domače novice.

(*Kranjski državni poslanec grof Hohenwart*) je bil 24. t. m. pri cesarji v avdijenci sprejet.

(*Čitalnica ljubljanska*) imela je na sv. Štefana dan, kakor navadno, svoj letni občni zbor, katerega se je pa vdeležilo le pičlo število udov. Razgovorov toraj skoro ni bilo. Iz poročila blagajnikovnega o proračunu za prihodnje leto je razvideti primanjkljaja 325 gld. Blagajnik gosp. Fr. Kadilnik, ki ta svoj posel z veliko marljivostjo in požrtvovalnostjo opravlja že veliko let, toži, da je premalo plačevajočih udov in da veselice preveč stanejo. Sploh se za čitalnico, to društvo, ki je vstric „Sokolu“ največ pripomoglo k narodnemu društvenemu razvoju v Ljubljani, zdaj res premalo stori, ljudje menda mislijo, da, ker že čez 20 let obstoji in živi, bo živela še naprej, če se tudi nihče ne briga več za njo in ji ne donša denarne hrane. Peveci so res lepa reč, kinč in ponos čitalnici, ali treba je še kaj družega. Morda o priliki še kaj spregovorimo o tej važni in skeleči zadevi.

Današnje poročilo bodi sklenjeno z naznanilom izida odborove volitve. Voljeni so bili: Za predsednika dosedanjí predsednik dr. Karol vit. Bleiweis-Trsteniški, odborniki dr. J. Zupanec, M. Pakič, V. Valenta, Fr. Kadilnik, dr. Iv. Tavčar, Wölfling, F. Sos, Ledenik, Sr. Nolli, Trstenjak, Klein, Lah, Fr. Drenik in F. Križaj.

(*Preskušnja podkvalnih kovačev*) se je vršila danes v podkovni šoli na Poljanah v pričo pvedsednika kmetijske družbe, voditelja te šole dr. Karol vit. Bleiweis-Trsteniškega in še mnogo drugih izvedencev. Izid nam ni še znan.

(*Na ljubljanski pošti*) je bilo te dni kaj živahno gibanje, uradniki so imeli opravila čez glavo, ker je vse pošiljalo svojim unanjim dragim in od njih prejemale Božične darove. Ome-

njena bodi pa neka čudna reč. Rodovina, kateri biva na Bavarskem v Monakovem draga hčerka, poslala ji je potic in klobas. Srečno pride za bojček do Monakovega, a tam ga vstavijo, zavrnejo in par dni potem pride nazaj — zakaj? Zavoljo kranjskih klobas. V Monakovem so namreč rekli, da so na Laškem trihine, zato mora vsaka iz Ljubljane poslana svinjina imeti od mestnega magistrata pričevalo, da je zdrava, drugače „retour!“ In tako gospodična ni dobila potic in klobas, katerih se je gotovo zelo veselila in to zato, ker so na Laškem baje trihine; Ljubljana je toraj na Laškem.

(Pretep.) V Šiški so se na sv. Štefana večer stepli vojaki. Topničarji so v neki gostilnici pobili in potokli vse. Patrola jih je potem pospravila. Po drevoredu je bil potem velik vriš. V Ljubljani pa so Božični prazniki pretekli brez izdatnejih nemirov.

Razne reči.

— Nesrečen padee. Od Nove cerkve pri Celji se nam 26. dec. piše: Neka žena, viničarica, je včeraj padla na dokaj strmi in ledeni stezi tako nesrečno, da je sirotica čez nekoliko časa izdihnila dušo.

— Avstrijska ladija „Leatta“, ki je premog peljala iz Liverpool-a v Reko, se je potopila blizu pogorja Ascila. Utonilo je 11 mož, 2 so rešili.

— Na tržaški jadrnici „Podestà Bazzoni“, ki je sedaj pred otokom Havana zasidrana, bruhnil je upor med pomorščaki proti kapitanu Brazanoviču in njegovim častnikom. Rogovileži bi jih bili pomorili, ko bi se ne bilo nekaj mornarjev v poslednjem trenutku za nje potegnili. Častniki morali so razpeti „prapor v potrebi“, na kar so jim španjski vojaki na pomoč prihiteli in z orožjem v roci upornike ukrotili. Tri kolovodje so vklenili. Čez tri dni pobrala je vse tri rumena mrzlca.

— V Parizu so preiskavali po kemičnem potu živež. Izmed 955 vin našli so le 65 zdravih, 890 je bilo ponarejenih in bile so jim snovi primešane, ki so zdravju škodljive. Še neugodnejše, kakor pri vinu pokazali so se poskusi pri mleku. Tudi kruh, kava, čokolada, surovo maslo, z besedo, vse kar človek uživa, ponareja se v Parizu. Jako dobro bi bilo, ko bi mestni fizikus tudi v Ljubljani tu pa tam stopil k temu ali onemu branjevu, k temu ali onemu gostilničarju, ali v to ali ono tovarno in živež kemično preiskal. Bog vé, kaj bi vsega ne našel?!

— Na Angleškem prvi minister Gladstone še vedno po kosilu v svojem parku drva hodi sekati in ni resnično, kakor so nekatere novine poročale, da bi bil Gladstone iz strahu pred „fenirji“ toliko mu priljubljeno opravilo opustil.

— Med Taškend-om in Kivo preko Bokariji Rusi mislijo železnico napraviti po sistemi Bleherjevi. Pri taki železnici sloné šine na tramovih na poseben način zvezanih. Vpregat pa mislijo velblode, dokler te sile ne nadomesté z drugačnim gonilom. Črta bi šla po isti progí kakor sedaj hodijo tovari.

— Afrikanski popotovalec, doktor Böhm, poroča iz dežele Manurgus na zapadnjim obalu jezera Tanganika, da je zasledil ondi novo, do sedaj še nepoznano vrsto opice „Sako“ po imenu, ktere so po 1-3 m. visoke in jako krepkega života. Život jim je pokrit z dolgo svetločrno dlako, v lice so pa modro-črnkaste, sicer pa človeku jako podobne. Dr. Böhm misli, da so neka sorodna vrsta Šimpanzev. Zamoreci se jih hudo bojé. Sako živé v družinah po 6 do 20 skupaj ter si nekako 8 do 10 metrov od tal po drevji gnezda napravljajo, ktera so po metru in še več velika.

Telegrami „Slovenec“.

Solnograd, 27. dec. Agrarno (kmetovalsko) društvo se je sestavilo, vstavniki so za prvega predsednika volili Lienbacherja. Ta je rekel, da je udov že skoro tisoč.

Zagreb, 27. dec. Vladen predlog zahteva indenniteto (nedotakljivost) poslanec do konca junija 1884. — Deželnega zbora predsednik Kristić in podpredsednik Horvat odložila sta svoje mesto.

Berolin, 27. decemb. Kakor poroča „Nordd. allg. Ztg.“, bodo prošnje za dispense kmalu rešene.

Tuji.

24., 25., in 26. decembra.

Pri **Maliči**: Vitez pl. Kaltenegger, iz Kamnika. — H. Giberti, iz Trsta. — M. Pavlovič, kupec, iz Belgrada. — Franc Cusmin, kupec, s soprogo, iz Gorice. J. Trinker, iz Kamnika. — A. Polak, kupec, z Dunaja. — Vitez pl. Gutmannsthal, grajščak, iz Trsta. — M. Moretti, zasebnik, iz Trsta.

Pri **Stonu**: Josip Wolf, kup. potovalec, iz Solnograda. — Henrik Degani, kup. potovalec, iz Grada. — Josip Verderber, e. k. vradnik, s Krškega. — Gustav Lenk, e. k. poročnik, iz Zagreba. — Mirosl. Scarpa, iz Leskove Doline. — V. Oblak, mlinar, iz Železnikov. — Rudolf Faber, e. k. kadet, iz Gorice. — Karl Pollak, kupec, iz Trsta. — Franc Arhar, komi, iz Grahova. — A. Kottowitz, iz Ptuja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Franc Weber, iz Innsbruka. — Franc Wanko, iz Franzensfeste. — Juri Pertz, iz Kufsteina. — F. Pokorny, e. k. major, iz Celja. Ferd. Cadore, iz Lese. — Adolf Buch, kupec, z Dunaja. — Hein. Baron, iz Maribora. — Ferd. pl. Knapp, posestnik, s Čškega. — Rankel, vradnik, s soprogo, iz Trsta.

Umrlí so:

22. dec. Franc Lampič, bivši tesar, 53 let, Sv. Florijana ulice št. 13.

23. dec. Franc Jakolin, mizarjevi sin, 5 meseev, Stari trg št. 9, božjast. — Anton Bezljaj, kaznjenev, 23 let, ulice na grad št. 12, vsled vnetice trebušne kožice. — Marija Höger, uradnega sluge vdova, 52 let, Strelške ulice št. 8, vsled pljučnega edema.

24. dec. Albin Indof, železniškega sprevednika sin, 6 let, Krojaške ulice št. 3, Angina difteritica.

26. dec. Ludovik pl. Milost, umirovljeni e. k. uradnik, 74 let, Kladezne ulice št. 17, naduha.

27. dec. Karol Peterca, čevljarjevi sin, 2½ meseca, Rožne ulice št. 3, vsled katara v želodci.

V bolnišnici:

21. dec. Miha Pečnikar, gosač, 61 let, pljučnica. — Simon Miheve, delavec, 40 let, kron. pljučna tuberkuloza.

Dunajska borza.

27. decembra.

Papirna renta po 100 gld.	79 gl. 20 kr.
Sreberna „	79 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ — „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 80 „
Ogerska zlata renta 6%	120 „ 65 „
„ 4%	88 „ 60 „
„ papirna renta 5%	85 „ 70 „
Kreditne akeije 160 gld.	293 „ — „
Akeije anglo-avstr. banke 120 gld.	111 „ 75 „
„ avstr.-ogerske banke	843 „ — „
„ Länderbanke	112 „ 50 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	622 „ — „
„ državne železnice	320 „ — „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	221 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 122 „ 25 „
4% „ „ „ 1860	500 „ 135 „ — „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 167 „ 25 „
„ „ „ 1864	50 „ 166 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 173 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ 50 „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ 75 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	103 „ 25 „
„ „ Ferdinandove sev.	104 „ 75 „
London	121 „ 05 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 72 „
Francoski napoleond.	9 „ 60½ „
Nemške marke	59 „ 40 „

Hellerjeva svirála.

Ni je na svetu pripravniše reči za darila, kakor ravno Hellerjeva svirála, ki so bile leta 1881 v Melbournu in leta 1883 v Zürichu s prvim darilom odlikovana.

Druge reči večinoma žalijo občutljivost tega, ki jih prejme. Svirála je pa povsod dobro došlo. Kdo ni še imel ur v svojem življenji, v katerih ga je srce bolelo ali bilo otožno in si je želel samote: V takih slučajih — kako se prileže rajska harmonija „svirála“, ki ga je le navidi treba in igra ti, dokler sam hočeš.

Za hotele, velike gostilne in restavracije skoraj ni večjega magneta, kakor so ravno svirála. Dohodki v marsikakem hotelu so se v kratkem času podvojili, odkar so si gostilničarji sviralo omislili.

Častiti duhovščini prireja sviralo najlepše koncerte, kar se jih misliti zamore, drugih po navadi tako ne hodijo poslušat.

To zimo razdelilo se bode 100 najboljših sviral med kupovalce sviral in sviralnih trubic in že kupec malenkosti lahko krasno sviralo zadene. Kogar veseli, naroči ga lahko naravnost iz tovarne I. H. Heller v Bernu, ki s svirali vse kraljeve in cesarske dvore zaklada.

Svete molitve z odpustki.

Sostavil Jožef Erker, stolni kaplan v Ljubljani.

(6)

Obseg molitvenika je:

1. Nauk o odpustkih. — 2. Molitve navadne, jutranje in večerne. — 3. Molitve za vsak dan v tednu. — 4. Mašne molitve (trojni način). — 5. Spovedne in obhajilne molitve. — 6. Osem devetdnevníc. — 7. Molitve k raznim svetnikom. — 8. Četere litanije. — 9. Pesmi adventne, postne, velikonočne, binkošne, od presv. Rešnj. Telesa, Device Marije.

Kakor je iz tega obsega razvidno, zadostuje ta knjiga vsakemu in za vse potrebe. Molitve so zložene večidel od svetnikov ali sicer od mož pravega cerkvenega duha in krščanske pobožnosti, ter so od papeža z odpustki obdarovane, kar je pri vsaki molitvi posebej zaznamovano. — Upamo toraj, da bo ta knjiga vsestransko priporočilo in razširjanje, ktero v resnici zasluži, tudi gotovo našla.

Ob enem pa dostavljamo, da imamo precejšnje število teh knjig že vezanih, zatoraj lahko zagotovimo, da pri naročilih ne bo nikake zamude in se bo vsako naročilo takoj izvršilo.

Cena: v polusnji 1 gld., v usnji 1 gld. 20 kr., z zlato obrezo 1 gld. 50 kr. Pri posameznih knjigah po pošti pošiljanih 10 kr. več. — Kdor vzame 12 knjig skupaj, dobi 13. brezplačno.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.